לשאינו נקוב דלכל מילי נקוב ושאינו נקוב שוין [א]ואזלינן לחומרא דבמקום דהוי תלוש חומרא משגיגן תרוייהו כתלוש ואי הוי מחובר חומרא כמו שבת וכלאים משגיגן תרוייהו כמחובר אלא בהכשר זרעים דלא החמירו לאחשובי נקוב כתלוש כשאינו נקוב אלא אוקמוה אדייניה דתרוייהו אלא אלא דעביד כללא לענין מה ששנינו בסדר זרעים. ריעב"ש. ד. דהתם חגיגן לה לחך ברייתא. ריעב"ש. ה. דנקוב נמי לאו שדה הוא. מי סרן. ו. דהא לא כתיב בהו שדך ולא אדמתך. ריעב"ש. ז. ופרקי' דדוקא לזרעים קאמר. שיטה לר"ן.

רב נסים גאון

אמר רבא ה' מדות בכלי חרש כו'. משכחת לה בתורת כהנים כל אשר בתוכו יטמא, כמה שיעורו של נקב, בכלי חרש בכונס משקה ובכלי שטף פרק ג' שיעור כלי חרס לטהר, העשוי לאוכלין שיעורו כזיתים העשוי למשקין שיעורו כמשקין כו', הלפס והקדירה שיעורן כזיתים כו'. ובפרק ד' שנינו וכן גיסטרא שנתרוענה ואינה מקבלת משקין אע"פ שמקבלת אוכלין שהורה שאין שירין לשירין, אי זו היא גיסטרא כל שנישלו אוזניה והיו בה חדודין יוצאין. ובתוספתא בפ' ג' נסדקה למטה מאוזניה אע"פ שאזניה קיימות הרי זו כגיסטרא, ואם מתחילה עשאה בלא אזנים נידונת כחבית. וכן עוד אמרו אם היתה גיסטרא הרי זו טהורה, שלא אמרו שירים לשירים לכלים. ובפ' ז' כיצד בודקין כלי חרס לידע את ניקב בכונס משקה אם לאו, מביא עירבה מליאה מים ונותן את הקדירה לתוכה, אם כיסה בידוע שבכונס משקה ואם לאו בידוע שבמצניא משקה כו'. ומשכחת לה בגמ' במסכת נידה בפרק בא סימן התחתון (דף מט) ושנינו בו כל כלי חרס מכנים ומוציא ריש שהוא מוציא ואינו מכנים. ותנו עלה מכנים פסול למי חטאת (במדבר יט) לפי שאמרה תורה במי חטאת ונתן עליו מים חיים אל כלי. ואם ניקב בכונס משקה יצא מתורת כלי באלו הראיות, ובמשנה במסכת פרה בפרק ה' מפני שאין ממלאין ואין מקדשין ואין מזין מי חטאת אלא בכלי, ולזה אמרו ניקב בכונס משקה פסול למי חטאת. ומשום גיסטרא דאמר רב אשי שונין כלי חרס שיעורו בכונס משקה לא אמרו מוציא בכונס אלא לענין גיסטרא בלבד, מאי טעמא אמר מר זוטרא בריה דרב נחמן לפי שאין אומרין הבא גיסטרא לגיסטרא. ובפרק כל הבשר (חולין דף קז) אמר רבא כלי שניקב בכונס משקה אין נוטלין ממנו לידים.

סליק פרק המצניע

רבינו חננאל

אלא להכשיר זרעים בלבד. **ופריק** רבא לעולם דר' שמעון לכל מילי נקוב כשאינו נקוב

מה א מיי' פי"ט מהל' כלים הלכה כ:

מוסף רש"י

ועדיין כלי הוא לקבל בו זיתים. כלי חלוש מעמה שהרי לאוי לקבל בו זיתים (נדה מט:). **ניקב כמוציא זיתים טהורה.** מעומה שקיבל עד שיתקלו לימוים (שם).

מוסף תוספות

א. דחכמים השוו אותן לכל מילי. תוס' הרא"ש. ב. דהאי מקשה היה סובר דהאי ברייתא דקתני. ריעב"ש. ג. לאו כללא הוא בכל התורה כולה אלא דעביד כללא לענין מה ששנינו בסדר זרעים. ריעב"ש. ד. דהתם חגיגן לה לחך ברייתא. ריעב"ש. ה. דנקוב נמי לאו שדה הוא. מי סרן. ו. דהא לא כתיב בהו שדך ולא אדמתך. ריעב"ש. ז. ופרקי' דדוקא לזרעים קאמר. שיטה לר"ן.

גמ' אלא להכשיר זרעים. הזרועים בתוכו. עליין נקוב אינו מקבל הכשר לעומאה ושאינו נקוב מקבל הכשר לתלוש הוא והא רבי שמעון קאמר ליה וה"ג ר"ש אומר אין בין נקוב כו' לאינו לרבנן אינה מיטמאין אלא מדרבנן ומשום שבת ופטרי אשאינו נקוב: **נכל מילי.** לשבת ולקנות במשיכה ולא בכסף ולפריחבול שאינו נכתב אלא על הקרקע: **אשר יזרע.** כדרך שאדם מוליא לזריעה למעוטי ממחובר כל דהו ולהכי אהני זריעות יתירי דקרא ומיהו שאינו נקוב תלוש גמור הוא: **מה לי אמר רבי שמעון.** מי מודה דהא בממחובר הוא אלי אורש ולא תלאו ליה בשבת מיתייב: **וימנין.** פעם אחרת: **אאם ניקב.** העליון: **בכדי טהרתו.** אאם נטמא נטהר בשבירה זו והיינו כמוליא זית דתנן במסכת כלים (פ"ב מ"ח) כלי חרס העשוי לאוכלין שיעורו כזיתים ומודה ר' שמעון בהא דאחשיב ממחובר כל הזרועים שבתוכו דהו לא הוי כלי: **ניקב בכדי טהרתו מיבעיא.** דיהוה לך לספוקי ביה בהגך דלאו כנגד הנקב ואם פשטת להו דכולהו ממחובר ניהו: **אי אמאר לדרבי זירא.** דמודה ר"ש בשום נקב: **הכי הוא דאיתמר.** אאם ניקב למטה מרביעית אשאינו ממחזיק רביעית מן הנקב ולמעלה דבליר מהכי לאו כלי הוא: **המם מדוש גרסי':** **כמוליא משקה.** נקב דק מאד שמשקה יוצא בו: **טהור מלטמא גיסטרא.** כלומר אם כלי אאם הוא אינו נעהר בכך אבל אם היה אבר כלי והיה ראוי לאשאמש בו דמקבל טומאה משנאבר כתבנן[ה] הן וקרקרותיהן ודופנותיהן יוצאין אלא אם מסומכין כו' באלו טרפות (מולין דף נד:) וניקב שוב כמוליא משקה אינו טמא עוד מאוס תורת גיסטרא: **גיסטרא.** אבר כלי.

אלא להכשיר זרעים בלבד א"ל לכל מילי רבי שמעון בתלוש משוי ליה ושאני לענין טומאה דהתורה ריבתה טהרה אצל זרעים שנאמר [ו]על כל זרע זרוע אשר יזרע בעא מיניה ההוא סבא מרבי זירא שורש כנגד נקב מה לי א"ר שמעון אישתיק ולא אמר ליה ולא מידי זימנא חדא אשכחיה דיתיב וקאמר ומודה ר"ש שאם ניקב בכדי טהרתו א"ל השתא שורש כנגד נקב בעאי מינך ולא אמרת לי ולא מידי [ז]ניקב בכדי טהרתו מיבעיא אמר אביי ואי איתמר להא דרבי זירא הכי הוא דאיתמר ומודה רבי שמעון שאם ניקב למטה מרביעית [ח]אמר רבא [ט]חמש מדות בכלי חרס ניקב כמוציא משקה טהור מלטמא גיסטרא ועדיין כלי הוא לקדש בו מי חטאת ניקב בכונס משקה טהור מלקדש בו מי חטאת ועדיין כלי הוא להכשיר בו זרעים ניקב כשורש קטן טהור מלהכשיר בו זרעים ועדיין כלי הוא לקבל בו זיתים ניקב כמוציא זיתים טהור מלקבל בו זיתים ועדיין כלי [י]הוא לקבל בו רימונים [כ]ניקב כמוציא רימונים טהור מכלום ואם הוקף צמיד פתיל עד שיפחת רובו אמר רב אסי שמעתי כלי חרס שיעורו כמוציא רימון אמר ליה רבא שמא לא שמעת אלא במוקף צמיד פתיל והא רבא הוא דאמר מוקף צמיד פתיל עד שיפחת רובו לא קשיא הא

גמ' אלא להכשיר זרעים. הזרועים בתוכו. עליין נקוב אינו מקבל הכשר לעומאה ושאינו נקוב מקבל הכשר לתלוש הוא והא רבי שמעון קאמר ליה וה"ג ר"ש אומר אין בין נקוב כו' לאינו לרבנן אינה מיטמאין אלא מדרבנן ומשום שבת ופטרי אשאינו נקוב: **נכל מילי.** לשבת ולקנות במשיכה ולא בכסף ולפריחבול שאינו נכתב אלא על הקרקע: **אשר יזרע.** כדרך שאדם מוליא לזריעה למעוטי ממחובר כל דהו ולהכי אהני זריעות יתירי דקרא ומיהו שאינו נקוב תלוש גמור הוא: **מה לי אמר רבי שמעון.** מי מודה דהא בממחובר הוא אלי אורש ולא תלאו ליה בשבת מיתייב: **וימנין.** פעם אחרת: **אאם ניקב.** העליון: **בכדי טהרתו.** אאם נטמא נטהר בשבירה זו והיינו כמוליא זית דתנן במסכת כלים (פ"ב מ"ח) כלי חרס העשוי לאוכלין שיעורו כזיתים ומודה ר' שמעון בהא דאחשיב ממחובר כל הזרועים שבתוכו דהו לא הוי כלי: **ניקב בכדי טהרתו מיבעיא.** דיהוה לך לספוקי ביה בהגך דלאו כנגד הנקב ואם פשטת להו דכולהו ממחובר ניהו: **אי אמאר לדרבי זירא.** דמודה ר"ש בשום נקב: **הכי הוא דאיתמר.** אאם ניקב למטה מרביעית אשאינו ממחזיק רביעית מן הנקב ולמעלה דבליר מהכי לאו כלי הוא: **המם מדוש גרסי':** **כמוליא משקה.** נקב דק מאד שמשקה יוצא בו: **טהור מלטמא גיסטרא.** כלומר אם כלי אאם הוא אינו נעהר בכך אבל אם היה אבר כלי והיה ראוי לאשאמש בו דמקבל טומאה משנאבר כתבנן[ה] הן וקרקרותיהן ודופנותיהן יוצאין אלא אם מסומכין כו' באלו טרפות (מולין דף נד:) וניקב שוב כמוליא משקה אינו טמא עוד מאוס תורת גיסטרא: **גיסטרא.** אבר כלי.

ולקמיה מפרש טעמא דאין אבר כלי חשוב להגיעו משגיקב[ה] הבא גיסטרא אחר וגיגיא מתמיה לקבל טיף טיף הנוטף מזה אבל אם היה כלי אאם וניקב מעט אין מאבדין אותו אלא אלא אומר הבא [ח] גיסטרא אחר וגיגיא מתמיה: **ועדיין כלי הוא לקדש בו מי חטאת.** כלומר אם כלי אאם היה וניקב כמוליא משקה עדיין כל תורת כלי עליו ואפי' לקדש בו מי חטאת באפר פרה דבעינן כלי לאו דכתיב (במדבר יט) מים חיים אל כלי וכ"ש אמקבל טומאה: **ניקב לכונס משקה.** אאם מושיבו על המים נכנס בתוכו דהיינו נקב רחב קצת: **טהור מלקדש בו מי חטאת.** טהור לאו דוקא אלא כמו טהר יומא (נכרתות דף ב:) כלומר בטל לו מעורת כלי לענין מי חטאת: **ועדיין כלי הוא לענין הכשר זרעים.** הזרועים בתוכו דכתלושין ניהו ואפילו לרבנן אאין נקב זה לאוי להניח לאלוחת הקרקע: **ניקב כשורש קטן.** הוי טפי מבכונס משקה: **טהור מלהכשיר זרעים.** לרבנן דהוי עליין קנוקנ: **ועדיין כלי הוא לקבל בו זיתים.** אהוא שיעור לטומאה בכל כלי חרס העשוי לאוכלין אאם כל זמן אלא יחדו לרימונים ומקבל עדיין טומאה: **טהור מלקבל בו זיתים.** כלומר מלקבל עוד טומאה משום תורת אאם כלי חרס אהרי אשיעורן כזיתים ואם היתה עליו טומאה נטהר ממנה: **ועדיין כלי הוא לקבל בו רימונים.** אאם יחדו אוב לרימונים מקבל טומאה מכאן ולהבא או אם היה מיוחד לרימונים אתמילה לא נטהר: **טהור מכלום.** משום כלי אלא אל"ר מלגיעו לגיסטרא יטמא בתורת גיסטרא: **ואם היה מוקף למיד פניו.** והוא באהל המת אין טומאה נכנסת בו דרך נקב ומגיע על כל מה שבתוכו: **עד שיפחת רובו.** דכל כלי אאוה כתיב (אם) דרך אאם נכנסת לו טומאה ולא דרך נקביו: **אלא במוקף למיד פניו.** אאם ניקב כמוליא רימון אינו מגיע

ברבנרי

אמוראין היא, אבל במשנה לא מצינו בכלי חרש שיעור ברימונים ולא הגיעה אלא עד זיתים. ולענין כלי עץ או כלי עור אם כיוצא בו הוא הא דתנן כל כלי בעלי בתים שיעורו כרימונים. **השתא** הני חמש מדות דאמר רבה, חדא דניקב במוציא משקה טהור מלטמא גסטרא, ועדיין כלי הוא לקדש בו מי חטאת, משום דגיסטרא כלי גדול הוא דאתחיין ביה כדים וחצובים, והיכי דמיא דמקבל מאי דדאיב מינהון ומינטר. עיקר (נגס) גסטרא להא מלתא הוכן, בעמים שהחבית או חצבא גדולה נשברה לה ראשה ונישלו אזניה ומכניס אותה לשומר תחן[ן] (מיטה) [חובא] ותוחזי חצבי כמו כן, ונקראת גיסטרא. וכד מינקיב גיסטרא במוציא משקה, בטלה מן דדבר שהנכנה לו, וליכא כלי חרס דמטהר במוציא משקה בר מגיסטרא בלחוד לפי שאין אומרים הבא גסטרא לגסטרא. פ' אם ניקבה חצבא במוציא משקה, אומרים הבא גיסטרא והנח תחתיה כדי שיקבל מה שיוזב ממנו. אבל אם הגיסטרא גופו מוציא משקה אין אומרים הבא גיסטרא לגיסטרא שיקבל מה שיוזב ממנה לקבל, ואע"פ שניקב במוציא משקה. ותנן בתרוענה דאינה מקבלת משקין אע"פ שמקבלת אוכלין שהורה שאין שירים לשיריים. פי' שאין שיריים לשיריים, הוא שפרשינו למעלה שהגיסטרא עיקרה שירי חבית או חצבא שנטלו אזניה. וכלי הוא לקדש מי חטאת. ועיקרא, ההוא דתנן אין ממלאין ואין מקדשין ואין מזין מי חטאת אלא בכלי, אשמעינן הכא דגסטרא שנתרוענה ומוציאה משקין תורת כלי עליה וכשהה לפי חטאת. **שנייה.** ניקב בכונס משקה פסול מלקדש בו מי חטאת, ועדיין כלי הוא להכשיר בו זרעים, כתבנן בגידה פרק שישי כיוצא בו כל כלי חרס שמכניס

ה) עני' תוס' ד"ב נקבה. ד"ס מיתמר קנון], **ב)** [עי' תוס' עירוכין ד: ד"ס כל ובד"ס תרוייהן], **ג)** [ע"ש], **ד)** [ממחוכר רש"ן], **ה)** [כלים פ"ב מ"ב],

תורה אור השלם

1 וְכִי יִפֹּל מִנִּבְלָתָם עַל כָּל זֶרַע זָרוּעַ אֲשֶׁר יִזָּרֵעַ טָהוֹר הוּא: ויקרא יא לז

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ניקבה וכו' הבא גיסטרא וגיגיא כל"ל ותיבת אחר נמחק:

גליון הש"ס

גמ' ניקב בכדי טהרתו מיבעיא. ע' תוספות גנ ע"ל תד"ה ותיבעי: **רש"י** ד"ה רמונים **שאם יחדו.** עיין לעיל דף נגו ע"ל תד"ה זו' ויוסקן ובעיר' ד ע"ב תד"ה כל כלי ובפ"ב מ"ב דכלים בר"ש שם:

רבינו חננאל (המשך)

דרבנן. וגרסינן נמי במנחות (דף נו) אמר רב טובי בר קיסנא אמר שמואל הזורע כלאים בעציץ שאינו נקוב אסור. אמר אביי מאי קמ"ל בשלמא אי אשמעינן לוקה מכת מרדות מדרבנן שפיר, אלא האי דקאמר אסור מאי קמ"ל, דהוי זרעיה מדרבנן, תנינא משאינו נקוב על הנקבה הרומה ויחזור ויתרום כו'. דייקינן ל"ר שמעון דפטר התולש מעציץ נקוב, ובעא מינה ההוא סבא מר' זירא אם היה שורש הזורע כנגד הנקוב מה לי אמר ר' שמעון בזה. אשתיק ר' זירא. זמנין אשכחיה דיתיב וקאמר ומודה ר' שמעון שאם נקוב בכדי טהרתו, פ' כמוציא רימון, שהתולש ממנו חייב. א"ל שורש כנגד הנקב בצינא מינך ולא פשטתה לי לפטורה, ניקב בכדי טהרתו מיבעיא. אמר אביי אם איתא לדר' זירא הכי אחמר, ומודה ר' שמעון שאם נקב למטה מרביעית. פ' הכי קאמר אביי שפיר עבד ר' זירא דלא אהדר ליה לההוא סבא דאי אתמר הכי אתמר מודה ר' שמעון שאם ניקב העציץ בארציתו או קרוב לארציתו במקום שלא נשאר בו כדי לקבל רביעית, דכיון דלית ביה כדי לקבל רביעית בטל מתורת כלי, דכי מנקיב עציץ בההוא דוכתא ודאי שרשי הזרועים שיש בו מגיעין לארץ והרי הן כזרועים בארץ והתולש מהן חייב. אבל ניקב העציץ מצידו ונשאר בו כדי לקבל רביעית עדיין כלי הוא, ואע"פ שהושרש כנגד אותו הנקב איכא למימר שאינו מגיע לארץ, ואע"פ שאין דבר חוצץ בינו לבינה עדיין מיבעי אליבא דר' שמעון. **אמר רבה** ה' מדות בכלי חרס. עיקרא, כל כלי שנשבר נטהר, מיהו לא מחשיב שבור אלא עד שיפסל ממה שהוכן לשמש. כגון כלי חרס שהוכן לקיבול משקין, מקבל טומאה עד שניקב שיעור הכנסת משקין או הוצאת משקין. וכן כלי חרס שהוכן לאוכלין, אע"פ שניקב בכונס משקה, מקבל טומאה עד שינקב שיעור הוצאת זיתים. כדתנן שיעור כלי חרס לטהר העשוי לאוכלין שיעורו בזיתים, עשוי למשקין שיעורו במשקין, ועשוי לאוכלין ולמשקין משליין אותו לחומרו בזיתים. ולענין רימונים חלוקת

מתוך פי' הקונט' ממעט דכשניקב כמוליא רימון יראו הוא לגיסטרא דפירש טהור מכלום משום כלי אל"כ מגיעו משום גיסטרא ולפירושו הא דלא נקט ו' מדות דלא מיירי אלא כשיכול להשתמש בדרכן וניקב כמוליא רימון אין יראו אלא אם כן מטהו על לידו: **שמא לא שמעת אלא במוקף צמיד פתיל.** פ' תימה לר"י דלמא מיוחד לרימונים שמע ומלטרין לאפוקי מדר"מ דאמר בסמוך ניקב כמוליא זית אין לו טומאה בר מגיסטרא, ועדיין כלי הוא לקדש בו מי חטאת, משום דגיסטרא כלי גדול הוא דאתחיין ביה כדים וחצובים, והיכי דמיא דמקבל מאי דדאיב מינהון ומינטר. עיקר (נגס) גסטרא להא מלתא הוכן, בעמים שהחבית או חצבא גדולה נשברה לה ראשה ונישלו אזניה ומכניס אותה לשומר תחן[ן] (מיטה) [חובא] ותוחזי חצבי כמו כן, ונקראת גיסטרא. וכד מינקיב גיסטרא במוציא משקה, בטלה מן דדבר שהנכנה לו, וליכא כלי חרס דמטהר במוציא משקה בר מגיסטרא בלחוד לפי שאין אומרים הבא גסטרא לגסטרא. פ' אם ניקבה חצבא במוציא משקה, אומרים הבא גיסטרא והנח תחתיה כדי שיקבל מה שיוזב ממנו. אבל אם הגיסטרא גופו מוציא משקה אין אומרים הבא גיסטרא לגיסטרא שיקבל מה שיוזב ממנה לקבל, ואע"פ שניקב במוציא משקה. ותנן בתרוענה דאינה מקבלת משקין אע"פ שמקבלת אוכלין שהורה שאין שירים לשיריים. פי' שאין שיריים לשיריים, הוא שפרשינו למעלה שהגיסטרא עיקרה שירי חבית או חצבא שנטלו אזניה. וכלי הוא לקדש מי חטאת. ועיקרא, ההוא דתנן אין ממלאין ואין מקדשין ואין מזין מי חטאת אלא בכלי, אשמעינן הכא דגסטרא שנתרוענה ומוציאה משקין תורת כלי עליה וכשהה לפי חטאת. **שנייה.** ניקב בכונס משקה פסול מלקדש בו מי חטאת, ועדיין כלי הוא להכשיר בו זרעים, כתבנן בגידה פרק שישי כיוצא בו כל כלי חרס שמכניס

ו) נקבת דוכי יוחן מים לא כתיב כלל אבל חבר חבר טהור ולכן נלמה ל"ל על כל זרע זרוע אבר חבר חבר ד' זרע שלאו עכשיו לזריעה אבל כל זרע שאינו לאוי כל"ל.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

ברברבי. ברובו: **זוטרי.** כמוציא רמון בטל ליה מכלי: **שונין.** התנאים שונין בברייתא: **כלי חרס.** דשיעור הראשון האמור בו לבטלו במקבלת משום כלי: **ככונס משקה.** הוא דמבטל ליה מיהא מתורת מי חטאת ולא אמרו נקב מוציא משקה חשוב נקב לכלום אלא לגיסטרא דהתם ודאי אי נקבה הכי כמוציא משקה משדא שדי ליה: **שאין אומרים הבא גיסטרא.** אחרת לגיסטרא זו להניח תחתיה לקבל הטיפין אבל כלי שלם חסין עליו ומשום נקב פורתא לא שדו ליה ומניחין גיסטרא תחתיו: **פליגי בה.** בהכשר זרעים: **וסימן.** דלא תיטעי למימר חד אמר כמוציא זית: **אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין כו'.** [ד] ברייתא היא (מנחות קי.) והיא לך לסימן שאחד מן האמוראים ריבה לשער בגדול שבשלשתן ואחד ממעט לשער בקטן שבשלשתן ולא בבינוני. כונס משקה ומוציא משקה ליכא למיטעי בהן לענין זרעים: **שיעורו כמוציא זיתים.** ליטהר מטומאה: **הרי הוא ככלי גללים.** משניקב כמוציא זית ואפילו יחדום לרמונים. והא דתנן כלי בעלי בתים שיעורן כרמונים גבי כלי עץ תנינן לה במסכת כלים (פ' יז מ"א):

הדרן עלך המצניע

הזורק. רבי עקיבא מחייב. טעמא מפרש בגמרא[ה]: **כיצד שתי גזוזטראות כו'.** רבנן קאמרי להו: **גזוזטראות.** זיזין היוצאין מן הכותל ומניחין עליהן נסרים להלך: **זו כנגד זו.** בשני צידי רה"ר והן רה"י שגבוהות י' ורחבות ד': **פטור.** שלא מצינו זריקה והושטה במלאכת המשכן מרה"י לרשות היחיד ורחב רה"ר מפסיק ביניהם שלא היתה עבודת הלוים כך להושיט קרשים מעגלה לעגלה שבצדה אלא לעגלה שלפניה (ושלאחריה). שארבע עגלות היו לבני מררי שהיו נושאין קרשי המשכן והן הולכין שתים כאחד זו בצד זו כדאמרינן בגמ'[ו] וכשהיו פורקין את המשכן לטעון על העגלות היו מעמידין העגלות כדרך הליכתן שתים זו אצל זו סמוך למשכן ושתים זו אצל זו לפניהם דרך הליכתן לאורך רה"ר שהיו רוצים להלך אחר עמוד הענן ההולך לפניהם ופורקי המשכן היו מושיטין הקרשים לאותן שעל שתי העגלות הסמוכות למשכן והן מושיטין לאותן שלפניהם אבל מעגלה לעגלה שבצדה לא היו צריכין להושיט שהרי שתיהן סמוכות לפורקי המשכן: **היו שתיהן בדיוטא אחת.** כלומר בעלייה אחת באורך רה"ר על פני הבית ויש הפסק רה"ר ביניהם: **הזורק פטור.** הואיל ולמעלה מי' ולא מצינו זריקה מרה"י לרה"י דרך רה"ר במשכן לא באורך ולא ברוחב: **והמושיט חייב.** שמצינו הושטה כיוצא בה למעלה מי' במשכן מרה"י לרה"י וקנת אורך רשות הרבים מפסיק ביניהם: **שכך היתה עבודת הלוים.** ומפרש ואזיל כיצד מצינו כזו בעבודתן שבשתי עגלות זו אחר זו ברשות הרבים פורקי משכן מושיטין לאותן שעל העגלות שאצלן והן מושיטין לאלו שלפניהם אבל לא זורקין שאין אותן קרשים נזרקות מפני כובדן:

הא ברברבי והא בזוטרי. פי' בקונטרס רברבי ברובו זוטרי כמוציא רמון וקשה לר"י דאין זו שיעור ומה קרי רברבי ומה קרי זוטרי לידע איזה הוא כמוציא רמון ונראה לר"י דברברבי כמוציא רמון[א] ובזוטרי שמוציא רמון הוא יותר מרוב סגי ברוב והא דקאמר עד (א) שתיפחת רובו לא קאי אשיעור דמוציא רמון אלא אשיעור דמוציא זית[ב]:

[ז] **ולענין** צמיד פתיל עד שיפחת רובו. פירש רש"י דאין טומאה נכנסת דרך נקב דכל כלי פתוח כתיב דדרך פתחו נכנסת ולא דרך נקב [ט]ומקשין דתנן בפ"י דמסכת כלים (מ"ב) ואלו מצילין בצמיד פתיל כו' ומצילין בין מפיהם בין מצידיהם משמע דצריך שיהא מוקף צמיד פתיל כשניקב מצידו ועוד דתנן בתר הכי ובמה מקיפין בסיד ובחרסית כו' ובכל דבר שהוא מתמרח ואין מקיפין לא בבעץ ולא בעופרת מפני שהוא פתיל ואינו צמיד משמע דבנקב כל שהוא נכנסת טומאה ועוד דתנן התם ומייתי לה בהגוזל קמא (ב"ק קה.) חבית שניקבה וסתמוה שמרים הצילוה פקקה בזמורה עד שימרח מן הצדדים היו שתים עד שימרח מן הצדדין ובין זמורה לחבירתה[ג"א] ואומר ר"י דאינם קושיות לפירוש הקונט' דודאי בפתח נכנסת טומאה אפילו דרך נקב קטן ובעינן עד שיסתם לגמרי כל הפתח ולהכי צריך מירוח והיא דבין מפיהם בין מצדיהן לא מיירי שניקבו כשבר מן הצד אלא נעשה לצורך פתח והיא דהגוזל דחבית שניקבה מיירי כשנפחתה רובה או כמוציא רמון דחשיב כפתח ובעי סתימה מעליא וריב"א הקשה מהא דתנן במסכת כלים (פ"ט משנה ח) נקב העשוי לאוכלין שיעורן כזיתים העשוי למשקין שיעורן כמשקין העשוי לכך ולכך מטילין אותו לחומרא בצמיד פתיל ובכונס משקה פירוש כיון שעשוי למשקים ואוכלים ויש בו נקב כונס משקה אינו מציל בצמיד פתיל על מה שבתוכו דגזרו אטו ההוא דמיוחד למשקין לחודייהו[ד] ולענין קבלת טומאה הוי כלי כיון שמיוחד לאוכלין ובנקב כי האי (ב) נכנסה טומאה ותירץ ר"י דהא דבעי הכא נפחת רובו או כמוציא רמון היינו דוקא בניקב במקום שנשאר עוד שיעור כלי מן הנקב ולמטה כשיעור המפורש בההיא דמייתי באלו טריפות (חולין נה.) אבל ניקב למטה במקום שאין נשאר למטה מן הנקב כשיעור כלי הוי שיעור לאוכלים בכזית ולמשקין בכונס משקה כי ההוא דמסכת כלים (פ"ט משנה ח) ור"ת מפרש בשמעתין הכי עד שיפחת רובו מועיל צמיד פתיל אם הנקבים נסתמים אבל בנפחת רובו או במוציא רמון שוב אין מועלת סתימה אלא הוי כאוכלין שגבלן בטיט שאין ניצולין כדאמרינן בריש זבחים (דף ג:) דכיון שנפחת רובו בטלו להו מתורת כלי[ה] והיא דחבית שנקבה וסתמוה שמרים מיירי בשלא נפחתה כשיעור וסתמו שמרים כל הנקב והא דבעי רבא התם (בב"ק שם) אגף חביה מהו ה"פ אגף חביה וסתמוה שמרים חביה מאי מי הוי סתימה מעליא או לא [ו]ומייתי מפקקה בזמורה דלא חשיבא סתימה בלא מירוח בין זמורה לחבירתה הכי נמי לא חשיבא סתימה אגף חביה וסתמוה שמרים חביה ומשני התם לא קאי הכא קאי: **פליגי בה תרי אמוראי.** פי' בקונטרס [ט]דלענין הכשר זרעים פליגי ואומר ר"ת דבמסכת עוקלין (פ"ג משנה י) תנן דהכשר זרעים כשורש קטן אלא אמר ר"ת דלענין מוקף צמיד פתיל פליגי[ז]: **שיעורו כמוציא זיתים.** ה"ג ברוב ספרים ובפי' ר"ח ורש"י וא"ת מתני' היא במס' כלים (פ"ג מ"א) העשוי לאוכלין שיעורו כזיתים וי"ל דאיצטריך ליה לאשמעינן דלא מהני בה יחוד לרמונים ולאפוקי מדרבא ולהכי מסיים בהו לפרושה הרי הן ככלי אבנים שהם טהורין בכל ענין:

הא ברברבי והא בזוטרי [א]אמר רב אסי [א]שונין כלי חרס שיעורו בכונס משקה ולא אמרו מוציא משקה אלא לענין גיסטרא בלבד מאי טעמא אמר מר זוטרא בריה דרב נחמן לפי שאין אומרים הבא גיסטרא לגיסטרא אמר עולא פליגי בה תרי אמוראי במערבא רבי יוסי בר' אבין ור' יוסי בר זבדא חד אמר כמוציא רמון וחד אמר כשורש קטן וסימניך [ב]אחד המרבה ואחד הממעיט אמר רב חיננא בר כהנא משמיה דרבי אליעזר כלי חרס שיעורו כמוציא זיתים ומר קשישא בריה דרבה מסיים בה משמיה דרבי אליעזר והרי הן ככלי גללים וכלי אבנים וכלי אדמה שאין מקבלין טומאה לא מדברי תורה ולא מדברי סופרים ולענין צמיד פתיל עד שיפחת רובו:

הדרן עלך המצניע

הזורק [ב]מרשות היחיד לרשות הרבים מרשות הרבים לרשות היחיד חייב [ג]מרשות היחיד לרשות היחיד ורשות הרבים באמצע רבי עקיבא מחייב וחכמים פוטרין כיצד [ג]שתי גזוזטראות זו כנגד זו ברשות הרבים המושיט והזורק מזו לזו פטור היו [ד]שתיהן בדיוטא אחת המושיט חייב והזורק פטור שכך היתה עבודת הלוים שתי עגלות זו אחר זו ברשות הרבים מושיטין הקרשים מזו לזו אבל לא זורקין:

גמ'

הדרן עלך המצניע

הזורק. כיצד שתי גזוזטראות כו'. תימה לרבה דמוקי פלוגתא דרבי עקיבא ורבנן (לעיל ד' ד.) בקלוטה ופליגי למטה מעשרה לא אתי שפיר כיצד דהא לא קאי אדלעיל דהכא איירי בגזוזטראות למעלה מעשרה דומיא דעגלות ואפילו ר' עקיבא נמי מודה התם ולמאן דמוקי פלוגתייהו למעלה מעשרה אתי שפיר ומיהו יש[ח] בירושלמי[ט] איכא דתני כיצד ואיכא דלא תני כיצד ומפרש התם דההוא אמורא דמוקי לה למטה מעשרה לא תני כיצד:

הואה

עין משפט נר מצוה

מו א מיי' פי"ט מהל' כלים הלכה א:

א ב מיי' פי"ב מהלכות שבת הלכה י סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' שמו סעיף א:

ב ג מיי' פי"ג שם הלכה יט:

ג ד שם הלכה יח:

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה הא כו' דקאמר עד שיפחת רובו: (ב) ד"ה ולענין וכו' בנקב כי האי איך נכנסת טומאה:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ולענין צמיד פתיל. ומקשי' דתנן פ"י דמס' כלים ע' תי"ט רפ"ה דאהלות: ד"ה פליגי בה כו' דלענין הכשר זרעים פליגי. עי' זבחים לד ע"ב תד"ה ל"ש בסה"ד לה ע"א:

מוסף רש"י

שונין. הלכה למשה מסיני (נדה מט.). **בכונס משקה.** פחות של שיעורים המבטלים אותו מהיות כלי, בכונס משקה, הוא שיעור הראשון שהוא מבטלו מהיות כלי למי חטאת, אבל כמוציא משקה לא בטיל. **ולא אמרו מוציא משקה.** בטיל, **אלא לענין גיסטרא בלבד.** אע"פ שאינו מכניס (שם). **שאין אומרים הבא גיסטרא לגיסטרא.** כשניקבה כמוציא משקה שוב אין חס עליה ואינו משתמש בה, שאין אומר הבא גיסטרא אחרת ונניח תחת גיסטרא זו לקבל משקה היוצא, אבל בכלי שלם שנקב כמוציא משקה לא בטיל מכלום לפי שהוא חס עליו ואינו שוברו ומשתמש בו ומביא גיסטרא ומניח תחתיו לקבל משקה היוצא (שם). **אחד המרבה וכו'.** לענין קרבנות שנויה בשלהי מנחות, נאמר בעולת בהמה ריח ניחוח ובמנחה ריח ניחוח, ללמדך שאחד המרבה וכו' (ברכות ה:) שיש לו שכר לממעט כמו למרבה (שם)

הדרן עלך המצניע

מוסף תוספות

א. אע"פ שלא הגיע לרובו. ריטב"א. ב. דסתם כלי חרס שיעורו בזיתים. תוס' הרא"ש. ג. וסתימת השמרים היינו בשולי החבית אלמא בכל מקום שנוקב בעי מירוח. תוס' הרא"ש. ד. כששיעור טהרתו כך שיעור טומאתו להביא טומאה בדרך הנקב למה שבתוכו כי אינו צמיד פתיל. ריטב"א. ה. אם מצטרפת סתימת השמרים למה ששתם הוא. ריטב"א. ו. דכלי אמר רחמנא דמציל בצמיד פתיל. חי' הר"ן. ז. בשיעורא דבעי. ריטב"א. ח. ספרים דלא גרסי הכא כיצד. רשב"א להלן צ. והכין איתא בהדיא. ריטב"א להלן צ. ט. (בפרקין ה"א) שתי גזוזטראות. ריטב"א להלן צ.

מסורת הש"ס

א) [נדה מט.], ב) [ברכות ה: יז. יומא מב. מנחו' קי. שבועו' טו.], ג) לעיל ד., ד) ל"ל מתניתין, ה) [לקמן צז.], ו) [לקמן צט.], ז) שייך לעיל ע"ב, ח) עי' בתוי"ט פ"ה מ"א דאהלות.

רבינו חננאל

מוציא, ויש מוציא ואינו מכניס. ואמרינן עלה מכניס פסול למי חטאת וטהור משום גסטרא, דאמר רב [אסי] שונין כלי החרס שיעורו בכונס משקה, לא אמרו במוציא משקה אלא לענין גסטרא בלבד. ואמרינן ת"ר כיצד בודקין כלי חרס לידע אם ניקב בכונס משקה אם לאו, מביא עריבה מליאה מים ונותן קדירה לתוכה, אם כונסה בידוע שבכונס משקה, ואם לאו בידוע שבמוציא משקה. ר' יהודה אומר כופף אזני קדירה לתוך עריבה ומציף עליה מים, אם כינסה בידוע שבכונס משקה ואם לאו בידוע שבמוציא משקה. [או שופתה על גבי האור, אם האור מעמידה בידוע שבמוציא משקה, ואם לאו בידוע שבכונס משקה]. ר' יוסי אומר אף [לא] שופתה על האור מפני שהאור מעמידה, אלא מעמידה ע"ג הרמץ, אם מעמידה הרמץ, בידוע שבמוציא משקה ואם לאו בידוע שבכונס משקה. היתה טורדת טיפה אחר טיפה, בידוע שבכונס משקה. מאי איכא בין ת"ק לר' יהודה, אמר עולא כינוס ע"י הדחק איכא בינייהו. אשמעינן אע"פ שרחב הנקב והוסיף על כדי הוצאת משקה והגיע להכנסת משקה, עדיין אותו עציץ כשאינו נקוב דמי ומכשיר את הזרעים כדפרשינן לעילא. **שלישית.** ניקב בשורש קטן טהר מלהכשיר זרעים ועדיין כלי הוא לקבל בו זיתים. בהא אשמעינן רבה דלא כר' שמעון דאמר אם ניקב למטה מרביעית, וקאמר אפילו ניקב בשורש קטן שאפשר שמתחברין אותן זרעים שיש בו לקרקע ודומה לעציץ נקוב וטהור מלהכשיר זרעים. ואם לא הגיע הנקב לכדי הוצאת זיתים, עדיין כלי הוא ומקבל טומאה. **רביעית.** ניקב במוציא זיתים. אמר רבא אם הוכן מעיקרו זה הכלי לקבל רימונים, אע"פ שניקב במוציא זיתים, עדיין טמא הוא, אבל אם מעיקרו לא הוכן אלא לקבל זיתים, כיון שניקב במוציא זיתים טהור. והא מילתא פליגי בה, רבה סבר דכלי חרס רברבי שיעורן במוציא [רמונים, וזוטרי שיעורן במוציא] זיתים לפום דמפרש ליה לחסא, וחסא נמי אמר הכין שמעתי. וחד מתרי אמוראי דבני מערבא, חד סבר במוציא רימון, וחד סבר בשורש קטן, וסימניך אחד המרבה ואחד הממעיט. ורב חנניא בר שלמיא משום ר' אליעזר תני כל כלי חרס בין גדול בין קטן, אם ניקב במוציא זיתים טהור. ומר קשישא מסיים בה משמיה דר' אליעזר כל כלי חרס שניקב במוציא זיתים הרי הן ככלי גללים וככלי אבנים וככלי אדמה שאין מקבלין טומאה לא מדברי תורה ולא מדברי סופרים. והילכתא הכין והכין סלקא שמעתא, ולא סליק דצריך כלי חרס במוציא רימון וליתא לדרבא. חמישית. ולעניין צמיד פתיל עד שיפחת רובה. הדרן עלך המצניע

פרק אחד עשר הזורק מרה"ר לרה"י או מרה"י לרה"ר חייב.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

ד א מיי' פ"ב מהלכות שבת הלכה ח סמג לאוין סה: ה ב מיי' פ"ז שם הלי זי:

תורה אור השלם

1 וַיָּצוּ מֹשֶׁה וַיַּעֲבִירוּ קוֹל בַּמַּחֲנֶה לֵאמֹר אִישׁ וְאִשָּׁה אַל יַעֲשׂוּ עוֹד מְלָאכָה לִתְרוּמַת הַקֹּדֶשׁ וַיּُכְּלֵא הָעָם מֵהָבִיא:
שמות לו ו
2 וְהַמְּלָאכָה הָיְתָה דַיָּם לְכָל הַמְּלָאכָה לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ וְהוֹתֵר:
שמות לו ז
3 וְתַעֲבֹרְתָּ שׁופָר תְּרוּעָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בַּיּוֹם הַכִּפֻּרִים תַּעֲבִירוּ שופָר בְּכָל אַרְצְכֶם: ויקרא כה ט
4 וַיָּבֹאוּ כָּל הַחֲכָמִים הָעֹשִׂים אֵת כָּל מְלֶאכֶת הַקֹּדֶשׁ אִישׁ אִישׁ מִמְּלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר הֵמָּה עֹשִׂים:
שמות לו ד
5 וַיֹּהוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר וַיִּמְצְאוּ אִישׁ מְקֹשֵׁשׁ עֵצִים בְּיוֹם הַשַּׁבָּת: במדבר טו לב
6 אֲבִינוּ מֵת בַּמִּדְבָּר הוּא לֹא הָיָה בְּתוֹךְ הָעֵדָה הַנּוֹעָדִים עַל יְיָ בַּעֲדַת קֹרַח כִּי בְחֶטְאוֹ מֵת וּבָנִים לֹא הָיוּ לוֹ:
במדבר כז ג

הגהות הב"ח

(ה) גמ' דשנימא לה עבידתא לכמיס והמגלמה:

מוסף רש"י

ולר"א דמחייב אתולדה במקום אב. ולפי עניין לא תולדה דחייב מחייב תרתי טעמא (ב"ק ב:). הזורק ארבע אמות. בלה"ר ובלבן כמוהו כגון דגילה שמה (לעיל ז:). בזורק באויר. (שם). בזורק בארץ. (שם). מגלת סתרים. (עי' לעיל ו:). ואינו חייב אלא אחת. (שם). מניינא למה לי. ליתני אבות מלאכות חזורג והמורג כי למה לי לאמעטינן מגיינא הא מני לרו ומיל (שם, וכנר"ן לעיל סס, ועגב). חייב על כל אחת ואחת. וכא לחודיעינו סכוס חטיעות שאדם מייב בחיטורי שבת בהעלם אחד, ואמעטינן מ' חסר אחת כן ומו לא, שאם עשה מולדותיהן בעמהן אינו מביא על תולדה היכא דעבדא עם אבות דבור, ולולה מלא עבירה סיא (לעיל ו:) וכא לחודיענו שאם נתעלמו כל אבות שבת ממנו כמה חטאות מייב (לעיל עג:) וכמעמא בעלמא אמעטינן לידע כמה חטאות מייב על מילוי שבת אחת (לעיל סס.). אינו חייב על אחת מהן. אחת יש בהן שאינו מייב עליה מיהה ולא פירש אינו מיה (לעיל ו:).

מוסף תוספות

א. הוצאה. תוס' הרא"ש. ב. אתם לא תוציאו מרה"ר לרה"ר, ועוד דהא כתיב בבמה דוכתי שהביאו האנשים כמה דברים מרשותם למחנה לויה שהוא רשות הרבים. ריטב"א. ג. דהוצאה חידוש הוא. ריטב"א. ד. הילכך אם לא יאסור אותה הכתוב בפירוש אין לנו לאוסרה, ומש"ה בעי היכא כתיבא, ואחר שלמדנוה מן המקרא לומדין תורותיה מן המשכן שהרי המרגיא מטוי למעלה מעשרה והמעביר אנו למדים מן המשכן וכן המושיט והזורק לפטור במתני' לפטור הזורק ולחייב המושיט ודוקא בדיוטא אחת. תוס' רי"ל. ה. דפירוש שאינו צריך הוא שנכתב בספרים. תוס' הרא"ש. וכמו שלא ז"ל מתב דטעותא הוא. ריטב"א. ו. אף אתם אל תכניסו. תוס' הרא"ש. ז. דצריך להתרות אתולדה משום אב. תוס' לעיל עג:. ח. דהכי פירושו דהכי נמי קאמרינן דהואי בשבת אב שמגנה גולדות האחרות ומכילא שמעינן מינה נפקותא בזה בגי התראה. ריטב"א. ט. ולפי גירסא זו צריך לומר דבעי תרתי אבל חשיבא ולא הוי בשבת או איפכא הוי תולדה. תוס' כ"ק כ. י. דלעיל פריש תלמודא דכיון דהוצאה הידוש הוא לא מסתיין במאי דהוה בשבת עד דבתיבא בהדיא, ומעיקרא יהיב טעמא תלמודא לשאר אבות ותולדות והשתא יהיב טעמא להוצאה. ריטב"א.

צו: הזורק פרק אחד עשר שבת

הוצאה גופה היכא כתיבא. ומע"ג שהיתה[א] בשבת כדאמר[ב] הס הוילוו קרטים מעגלה כו'[ב] מכל מקום אי לאו דכתיב לא הוה מחייבי עלה לפי[ג] שמלאכה גרועה היא דלפי' לעיל (דף ג.)[ד]: **ומאי דבשבת קאי.** ר"ח ל"ג כל זה עד אשכחן הוצאה[ה] דהא אפילו בחול אקי נפקא ליה אפיר דהוצאה מלאכה הוא דהא דאמרינן קרייה מלאכה כדכתיב ואיש ואשה אל יעשו עוד מלאכה לתרומת הקדש וכתיב ויכלא העם מהביא אלמא קרי להוצאה מלאכה וכן דריש בהדיא בירושלמי:

הכנסה מנלן סברא הוא כו'. ומ"ת מה צריך להאי סברא כיון דהוא בשבת כדאמר[ו] הס העלו קרטים לעגלה כו'[ז] דהא בשמוץ משמע גבי זריקה דאם היתה בשבת הוה אמי ליה אפיר ו"ל דבזריקה נמי איכא סברא מה לי ע"י הוצאה מה לי ע"י זריקה דאי לאו סברא לא הוה מחייבינן לה תולדה דהוצאה ואי לא הוה נמי בשבת לא הוה מחייבינן עלה מסברא לפי שמלאכה גרועה היא:

ולרבי אליעזר דמחייב אתולדה במקום אב ואמאי קרי לה אב כו'. הוה מצי למימר דנפקא מינה לענין המלאה כדפי' בפ' בלל גדול (לעיל עג:)[ח] ואיכא למימר דהיינו דקמסיי הך דהוא בשבת אשיבא כו'.[ט] אית דגרסי הך דהוא בשבת אשיבא קרי לה אב וכך דלא הוה בשבת אשיבא לא קרי לה אב אי נמי הך דכתיבא קרי אב והאי דלא כתיבא קרי תולדה והא דתנן[י] הזורק ד' אמות בכותל למעלה מי' טפחים כזורק באויר למטה מי' טפחים בזורק בארץ והזורק בארץ ד' אמות חייב זרק ד' אמות ברה"ר מנלן דמיחייב אמר ר' יאשיה שכן אורגי יריעות זורקין מחטיהן זה לזה אורגין מחטין למה להו אלא שכן תופרי יריעות זורקין מחטיהן זה לזה ודילמא גבי הדדי הוו יתבי מטו הדדי במחטין דילמא בתוך ארבע הוו יתבי אלא אמר רב חסדא שכן אורגי יריעות זורקין בוכיאר ביריעה והלא אוגדו בידו בניסכא בתרא והא במקום פטור קאזלא אלא שכן אורגי יריעות זורקין בוכיאר

גמ' מכדי זריקה תולדה דהוצאה. על כרחיך תולדה היא דלא נמנית בשבת מלאכות ותולדה דהוצאה היא שאין לך לתתה תולדת אב אחר דמנין תולדה היא המנויה בשבת מלאכות: **מתנה לויה ר"ש היא.** שהיו הכל מצוין אצל משה רבינו: **מרב"י דידכו.** מתלמידיכם: **דשנימא ליה עבידתיה.** שהיה הנדבה כדי להשלים: **סברא היא.** להיות הכנסה תולדת הוצאה שהיא מענין לה כשאר תולדות שהיא מענין מלאכות: **מכדי אהאי מיחייב ואהאי מיחייב.** כדתנן (לעיל פ"ל כ.) פשט הנעי ידו לפנים: **נפקא מינה.** לכל אבות מלאכות: **שפי לגוה.** אלא דמיין ושפי תולדות דשפי אבות: **ונר"ל כו'.** בשבת כריתות בפרק אמרו לו: **והא דתנן.** בפילקין: **בכוזא.** כלמוקי להס[ט] בדבילה שמינה ונדבקת: **כזורק בלוור.** ופטור אלא אם כרשות הרבים דאין לה"ר למעלה מעשרה ובהה"י נמי אלא אם אמינו מקום מעוים שיהא רחבו ד' שהרי הכותל אינה בפנים: **כזורק בארץ.** דאויר לה"ר הוא וחייב וכיון דאויר לה"ר הוא ונם בכל דהו מיחייב ורשותא לנפשיה אלא הוי לא כרמלית ולא מקום פטור הוא ל' ובפנים נמ ולא אם בראשו שיהא מקום מעוים: **תופרי יריעות.** מעשה רוקם: **גבי דדי.** בתוך אמה אחת ואין לריכין לזרוק אלא להושיט: **מטו אהדדי במחטין.** כשמותחין את המוט מכין זה את זה במחט: **בוכיאר.** כלי שקנה של ערב נתון בו שזורקין בין שני דופני היריעה: **ואלא אגדו בידו.** מוט של ערב הוא אוחז והקנה נכרך בחוט ואינו נשמט ממנו: **בניסכא בתרא.** בחוט האחרון של קנה שהקנה נשמט מהמוט והבוכיאר נופל: **ניסכא.** זריקה אחרונה של מוט. לשון המיסך: **והא במקום פטור אזלא.** בין דופני היריעה ואין זה רשות הרבים אלא מקום פטור דאין רחב ד': **לשוליהן.** אורגי יריעה אחת ויש לו לזה שנים: ה"ג **ודילמא שולייהן גבייהו הוו יתבין:** מטו אהדדי בחפץ. אי בגייהו הוו יתבי מגיעין ידו של זה בשל זה בשפת היריעה כשמותחין חוט הערב: **בחפץ.** כמו חפץ תלוקן (יומא ל' עז:): **שלחופי הוו משלחפי.** לעולם גבי הדדי הוו יתבי אלא שאין מכוונים אלא זה נמשך לפנים וזה לאחור: **ואין עושה ממלאכת חבירו.** שכולם מוכנים בכלי אומנותם ולא הוצרכו לישאול: **מעביר ד' אמות הוה.** לא תלגן ולא עיממן אלא העבירן ד' אמות לכך נהרג: **מעמר.** תלושין ומפוזרין היו ועמדן כדאמרן (לעיל ד' עג:) הא' מאן דכניף מלאה מייב משום מעמר: **מגילת סתרים.** שהסתירוה לפי שאין כותבין הלכות: **ואינו חייב על אחת מהן.** על כרחיך לענין שוגג קאמר ולהטאת דבמזיד תרי קטלי לא מקטלי ולהכי פריך והא אמן תנן כו': **ואינו חייב על אחת מהן.** מיתה. יש בהן אחת שאינו נהרג עליה ולא פירש איזו היא ולשמא לרב יהודה אין זו העבירה שהרי נהרג מקושש עליה ולמתניתא אין תולש בשאומו שאינו אלא

גמ' מכדי זריקה תולדה דהוצאה היא[א] הוצאה[ב] גופה היכא כתיבא א"ר יוחנן דאמר קרא [1]ויצו משה ויעבירו קול במחנה משה היכן הוה יתיב במחנה לויה ומחנה לויה רה"ר הואי וקאמר להו לישראל לא תפיקו ותיתו מרה"ר דידכו לרה"ר וממאי דבשבת קאי דילמא בחול קאי ומשום דשלימא לה[ג] מלאכה כדכתיב [2]והמלאכה היתה דים וגו' גמר העברה העברה מיוה"כ כתיב הכא ויעבירו קול במחנה וכתיב התם [3]והעברת שופר תרועה מה להלן ביום אסור אף כאן ביום אסור אשכחן הוצאה הכנסה מנלן סברא היא מכדי מרשות לרשות הוא מה לי אפוקי ומה לי עיולי מיהו הוצאה אב הכנסה תולדה ומכדי אהא מיחייב ואהא מיחייב אמאי קרי לה האי אב ואמאי קרי לה האי תולדה [4]נפקא מינה דאי עביד שתי אבות בהדי הדדי אי נמי שתי תולדות בהדי הדדי מיחייב תרתי ואי עביד אב ותולדה דידיה לא מיחייב אלא חדא[ד] ולר"א דמחייב אתולדה במקום אב אמאי קרו לה אב ואמאי קרו לה תולדה הך דהואי במשכן חשיבא קרי לה אב הך דלא הואי במשכן חשיבא לא קרי לה אב אי נמי הך דכתיבא קרי אב והאי דלא כתיבא קרי תולדה והא דתנן[ה] הזורק ד' אמות בכותל למעלה מי' מפחים כזורק באויר למטה מי' טפחים בזורק בארץ והזורק בארץ ד' אמות חייב זרק ד' אמות ברה"ר מנלן דמיחייב אמר ר' יאשיה שכן אורגי יריעות זורקין מחטיהן זה לזה אורגין מחטין למה להו אלא שכן תופרי יריעות זורקין מחטיהן זה לזה ודילמא גבי הדדי הוו יתבי מטו הדדי במחטין דילמא בתוך ארבע הוו יתבי אלא אמר רב חסדא שכן אורגי יריעות זורקין בוכיאר ביריעה והלא אוגדו בידו בניסכא בתרא והא במקום פטור קאזלא אלא שכן אורגי יריעות זורקין בוכיאר [6]לשואליהן ודילמא גבי הדדי הוו יתבי מטו הדדי בחפת ודילמא שלחופי הוו משלחפי ותו מי שאילי מהדדי והתניא [7]לודא [8]איש איש ממלאכתו אשר המה עושים ממלאכתו הוא עושה ואינו עושה ממלאכת חבירו ותו מעביר ד' אמות ברה"ר מנלן דמחייב אלא כל ד' אמות ברה"ר גמרא גמירי לה: אמר רב יהודה אמר שמואל מקושש מעביר ארבע אמות ברה"ר הוה במתניתא תנא תולש הוה רב אחא ברבי יעקב אמר מעמר הוה למאי נפקא מינה לכדרב [9]דאמר רב מצאתי מגלת סתרים בי ר' חייא וכתוב ביה איסי בן יהודה אומר אבות מלאכות ארבעים חסר אחת [10](ואם עשאן כולם בהעלם אחת) ואינו חייב אלא אחת אחת ותו לא והתנן [11]אבות מלאכות ארבעים חסר אחת והוינן בה מנייגא למה לי וא"ר יוחנן שאם עשאן כולם בהעלם א' חייב על כל אחת ואחת אימא אינו חייב על אחת מהם רב יהודה פשיטא ליה דהמעביר חייב ומתני' פשיטא ליה דתולש חייב ורב אחא בר יעקב פשיטא ליה דמעמר חייב מ"מ הא מיהת לא מספקא ומ"ם הא מיהת לא מספקא: ת"ר מקושש זה צלפחד וכן הוא אומר [5]ויהיו בני ישראל במדבר וימצאו איש וגו' ולהלן הוא אומר [6]אבינו מת במדבר מה להלן צלפחד אף כאן צלפחד דברי ר' עקיבא אמר לו ר' יהודה בן בתירא עקיבא בין כך ובין כך אתה עתיד ליתן את הדין אם כדבריך התורה כיסתו ואתה מגלה אותו ואם לאו אתה מוציא לעז על אותו צדיק ואלא

גמ' מכדי זריקה תולדה דהוצאה היא[א] גופה היכא כתיבא א"ר יוחנן דאמר קרא [1]ויצו משה ויעבירו קול במחנה משה היכן הוה יתיב במחנה לויה ומחנה לויה רה"ר הואי וקאמר להו לישראל לא תפיקו ותיתו מרה"ר דידכו לרה"ר וממאי דבשבת קאי דילמא בחול קאי ומשום דשלימא לה[ג] מלאכה כדכתיב [2]והמלאכה היתה דים וגו' גמר העברה העברה מיוה"כ כתיב הכא ויעבירו קול במחנה וכתיב התם [3]והעברת שופר תרועה מה להלן ביום אסור אף כאן ביום אסור אשכחן הוצאה הכנסה מנלן סברא היא מכדי מרשות לרשות הוא מה לי אפוקי ומה לי עיולי מיהו הוצאה אב הכנסה תולדה ומכדי אהא מיחייב ואהא מיחייב אמאי קרי לה האי אב ואמאי קרי לה האי תולדה [4]נפקא מינה דאי עביד שתי אבות בהדי הדדי אי נמי שתי תולדות בהדי הדדי מיחייב תרתי ואי עביד אב ותולדה דידיה לא מיחייב אלא חדא[ד] ולר"א דמחייב אתולדה במקום אב אמאי קרו לה אב ואמאי קרו לה תולדה הך דהואי במשכן חשיבא קרי לה אב הך דלא הואי במשכן חשיבא לא קרי לה אב אי נמי הך דכתיבא קרי אב והאי דלא כתיבא קרי תולדה והא דתנן[ה] הזורק ד' אמות בכותל למעלה מי' מפחים כזורק באויר למטה מי' טפחים בזורק בארץ והזורק בארץ ד' אמות חייב זרק ד' אמות ברה"ר מנלן דמיחייב אמר ר' יאשיה שכן אורגי יריעות זורקין מחטיהן זה לזה אורגין מחטין למה להו אלא שכן תופרי יריעות זורקין מחטיהן זה לזה ודילמא גבי הדדי הוו יתבי מטו הדדי במחטין דילמא בתוך ארבע הוו יתבי אלא אמר רב חסדא שכן אורגי יריעות זורקין בוכיאר ביריעה והלא אוגדו בידו בניסכא בתרא והא במקום פטור קאזלא אלא שכן אורגי יריעות זורקין בוכיאר [6]לשואליהן ודילמא גבי הדדי הוו יתבי מטו הדדי בחפת ודילמא שלחופי הוו משלחפי ותו מי שאילי מהדדי והתניא [7]לודא [8]איש איש ממלאכתו אשר המה עושים ממלאכתו הוא עושה ואינו עושה ממלאכת חבירו ותו מעביר ד' אמות ברה"ר מנלן דמחייב אלא כל ד' אמות ברה"ר גמרא גמירי לה: אמר רב יהודה אמר שמואל מקושש מעביר ארבע אמות ברה"ר הוה במתניתא תנא תולש הוה רב אחא ברבי יעקב אמר מעמר הוה למאי נפקא מינה לכדרב [9]דאמר רב מצאתי מגלת סתרים בי ר' חייא וכתוב ביה איסי בן יהודה אומר אבות מלאכות ארבעים חסר אחת [10](ואם עשאן כולם בהעלם אחת) ואינו חייב אלא אחת אחת ותו לא והתנן [11]אבות מלאכות ארבעים חסר אחת והוינן בה מנייגא למה לי וא"ר יוחנן שאם עשאן כולם בהעלם א' חייב על כל אחת ואחת אימא אינו חייב על אחת מהם רב יהודה פשיטא ליה דהמעביר חייב ומתני' פשיטא ליה דתולש חייב ורב אחא בר יעקב פשיטא ליה דמעמר חייב מ"מ הא מיהת לא מספקא ומ"ם הא מיהת לא מספקא: ת"ר מקושש זה צלפחד וכן הוא אומר [5]ויהיו בני ישראל במדבר וימצאו איש וגו' ולהלן הוא אומר [6]אבינו מת במדבר מה להלן צלפחד אף כאן צלפחד דברי ר' עקיבא אמר לו ר' יהודה בן בתירא עקיבא בין כך ובין כך אתה עתיד ליתן את הדין אם כדבריך התורה כיסתו ואתה מגלה אותו ואם לאו אתה מוציא לעז על אותו צדיק ואלא

רב נסים גאון

פרק אחד עשר הזורק
ולר' אליעזר דמחייב על תולדה במקום אב. קול [מאמר] ר' אליעזר במסכת כריתות [דף סז] וכבר פירשנו בדבריו בפרק כלל גדול. ועיקרן בתורת כהנים בפרשת כהן משיח בסדר ויקרא.

רבינו חננאל

אמרינן זריקה תולדה דהוצאה היא. והוצאה גופה מיתי לה ר' יוחנן דהיא מלאכה מיהא ויצו משה ויעבירו קול במחנה לאמר וגו', משה הוה יתיב [בנ]מחנה לויה. מחנה לויה רה"ר היא וקאמר להו משה לישראל לא תפיקו מבתיכון דהוא רה"י ותיתו לרה"ר. והאי דגרסינן בתרה וממאי דבשבת הוה קאי וגמיר העברה העברה. שמיע לן מרבוותא דליתא מעיקרא דשמעתא וגרסני דלאו בקאיק אינון קשיא להון וטפלה הדין בגיסא. וסוגיא משה רבינו בחול הוה קאי במחנה לויה דהוא רה"ר, וקאמר לישראל לא תיתו מידי דשלים ליה צורכיה כדכתיב מרבים העם להביא מדי העבודה וגו', ומש"ה ויצו משה ויעבירו קול במחנה גו'. וכתיב והמלאכה היתה דים לכל. ומנלן דהוצאה מרשות לרשות מלאכה היא, דדייקינן לא אמרה תורה איש ואשה אל יביאו עוד לתרומת הקודש, אלא אל יעשו עוד מלאכה קאמרה תורה, ולא הוו עבדי מידי אחרינא אלא מפקי ומייתי, ש"מ דהבאה קרי לה מלאכה. וכיון דאמר להו אל יעשו עוד מלאכה קיבלו, כדכתיב ויכלא העם מהביא. וכיון דהבאה מבתיהון ליתן לגזברים במחנה לויה בחול איקראי מלאכה וקיימא לן דכל מלאכה אסורה בשבת, איבריה לה מלתא דהוצאה. **והכנסה** נמי מלאכה היא, כשם שנמנינו העם מלהוציא ולהביא וליתן לגזברין, כך נמנינו הגזברין מלקבל מהן ולהכניס ללשכה. ופפורש נמי בירושלמי ביציאות השבת שההוצאה קרויה מלאכה. ולר' אליעזר דמחייב אתולדה במקום אב, והעושה אב ותולדה דידיה מיחייב תרתי כאשר הוא מפורש בכריתות, וכיון דאהוצאה ואהכנסה מחייב ואדריקה מחייב אמאי קרי להאי אב ולהאי תולדה. ופשוטה היא וכבר פירשנוה למעלה. ואמרינן אשכחן הוצאה דזריקה נמי מרשות לרשות דחייב, דזורק ד' אמות ברה"ר מנלן דחייב. א"ר יאשיה שכן אורגי יריעות זורקין מחטיהן זה לזה, משום דברה"ר היתה מלאכת המשכן נעשית. ואקשינן אורגין מחטין למה להו. ותרצינן שכן תופרי יריעות זורקין מחטין. ואקשינן תוב ומנלן

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

ואלא הא גמיר גזירה שוה. וא"כ לא כסתו התורה דהוה ליה כמפורש. ומשני רבי יהודה בן בתירא לא גמרה ואין אדם דן ג"ש מעצמו [פסחים סו.]: **ואלא.** לרבי יהודה: **מהיכן הוה.** בא"ח מטא מת דכתיב כי בחטאו אמת[ח]: **מועיפילו.** ויעפילו לעלות וגו' אלא הרשיע כ"כ כחילול שבת: **שפנה מלרעהו.** קדם ונתרפא: **והנה ידו מלורעת.** היינו לוקה בגופו: **ויוליאה והנה ידו.** אחר היליאה מלורעת כשלג ונמלה כתיב מחיקו והנה שבה: **גם כאוך גם.** לאחר שחזר ועשה מטה בלעג ולא כשהוא תנין דלא כתיב וילבע תנין אחרן: **ולא יעפיל זורק ממושיט.** שהיה בעבודת הלויים למעלה מעשרה מרגלות היחיד לרשות היחיד ורשות הרבים בחמלע וסיפא דקתני הזורק פטור והמושיט חייב דברי הכל היא: **לו דילמא למעלה מי' פליגי.** ומשום הכי פליגי ופטרי רבנן דאין כאן אויר רה"ר וזורק ממושיט לא יעפיל וכדי עקיבא יליף וסיפא רבנן קאמרי לה: **ועובר גרסינן.** מרש"י לרה"ר ועובר **ברשות הרבים עצמה.** ולא גרסינן בריש הזורק: **והא אמר ר' אלעזר.** בהמלגיע וליף ממשא בני קהת דאמרו: **אלא לאו בזורק.** מייני מתניתא כי מתניתין וקתני בברייתא עצמה ובהא הוא דמחייב ר' עקיבא משום דנקלטה בחוירו של רה"ר: **למעלה מעשרה.** דליף זורק ממושיט: **ופליגא דרב אלקיה.** הא דר' אלעזר: **תוך שנשה דבני הכל חייב.** ולא"ג דלא גמ מודו דכמותא דמי: **פטור. דלא יליפינן זורק ממושיט: כאלו למחלוקת.** ונקלוטה כמה שהונחה: **משום שבות.** שזרק מרשותו לרשות חבירו ולאו משום הפסק רה"ר דהוא הדין נמי אם היה אלו עד שיערבו: **ואם היו.** שתיהן הרשויות שלו מותר לכתחילה: **אסור לזרוק מזה לזה.** ואפילו הן שלו דאי משלו לשל חבירו לא הוה ליה שרי שמואל: **לאו מי אוקימנא.** בעירובין: **דמדלי חד ומסתי חד.** דממון כך צריך לאמן ידו מגבוה לגמון או מגמון לגבוה טריך בה ולילמא לא זמיק אל הגג ונופל לרה"ר ואתי לאתויי. ולהכי נקט ואתי לאתויי דאילו משום נפילת רה"ר ליכא חיוב מטאת דממעטק הוא אלא הוצאה דלא אתיוון לזרוק לרה"ר: **אלבוד דמי.** דרשות שאינו גבוה ג' בעל אלא הא"ר: **אמר ליה.** סברא היא: **לפי שאי אפשר.** להחליק רה"ר מגבשושיות כאילו נלקטו במלקט ולהיטני פלייג"ל בגע"ז והן בשני גווני כלים של עץ וכחול חד נעוץ בתוכו ובהן משום פני רוחב הקרקע ומחליקה הלכך גבשושיות נמי רה"ר: **אמר ליה.** אי מסברא אפילו ג' נמי: **המשלשל.** מתחיל לאורוג דופני הסוכה בערב כלפי מעלה ומשלשל ובא כלפי מטה: **משלשל.** מוריד: **אם גבוהה מן הארץ ג' טפחים פסולה הא פחות מג' כשרה.** דלמרינן לבוד כמי שנכפף עליהן ונשלמו עד למטה הכא לאו טעמא דמילקט הוא. נראה לי דהכי גרסינן מאי איכא למימר: **הפס משום דהויא לה מחיצה שהגדיים בוקעין בה.** ובפחות משלשה ליכא בקיעת גדיים: **פינה למטה למעלה מאי איכא למימר.** למעלה היכא דלמרינן לבוד למעלה בכמה דוכתין כגון מקיפין ג' חבלים דעירובין (דף מז:) וכגון שהרחיק את הסיכוך מן הדפנות ג' טפחים פסולה (סוכה דף יח.): **למאן דמני.** מתוך שהוא חוזק ומלא הבלא: **וקא קשיא ליה.** הכא דלגמריה רבינה: דכריס

גזירה שוה לא גמיר. ומה תאמר וליגמר מר' עקיבא שהוא קבלה מרבו ואור"ת שהיה להם נקבלה מגין ג"ש שבכל התורה וזו היתה יתירה על המשנה[ט] לפיכך לא קיבלה: למימרא

ואלא הא גמר גזירה שוה[ו] ג"ש לא גמר אלא מהיכא הוה[ז] מועיפילו הוה כיוצא בדבר אתה אומר[ח] ויחר אף ה' בם וילך מלמד שאף אהרן נצטרע דברי רבי עקיבא אמר לו רבי יהודה בן בתירא עקיבא בין כך ובין כך אתה עתיד ליתן את הדין אם כדבריך התורה כסתו ואתה מגלה אותו ואם לאו אתה מוציא לעז על אותו צדיק ואלא הכתיב בם ההוא בנויפה בעלמא תניא כמאן דאמר אף אהרן נצטרע דכתיב[י] ויפן אהרן אל מרים והנה מצורעת תנא שפנה מצרעתו אמר ריש לקיש[כ] החחושד בכשרים לוקה בגופו דכתיב[יא] והן לא יאמינו לי וגו' וגליא קמי קוב"ה דמהימני ישראל אמר לו הן מאמינים בני מאמינים ואתה אין סופך להאמין הן מאמינים דכתיב[יב] ויאמן העם בני מאמינים[יג] והאמין בי"י אתה אין סופך להאמין שנאמר[יד] יען לא האמנתם בי וגו' ממאי דלקה דכתיב[טו] ויאמר ה' לו עוד הבא נא ידך בחיקך וגו': אמר רבא ואיתימא רבי יוסי בר' חנינא מדה טובה ממהרת לבא ממדת פורענות דאילו במדת פורענות כתיב[טז] ויוציאה והנה ידו מצורעת כשלג ואילו במדה טובה כתיב ויוציאה מחיקו והנה שבה כבשרו מחיקו הוא דשבה כבשרו[יח] ויבלע מטה אהרן את מטותם א"ר אלעזר[יט] נס בתוך נס: מרה"י לרה"ר כו': [ז]בעי רבה למטה מעשרה פליגי ובהא פליגי דמ"ם אמרינן[כא] קלוטה כמה שהונחה ומר סבר לא אמרינן קלוטה כמה שהונחה אבל למעלה מעשרה דברי הכל פטור ולא יליפינן זורק ממושיט או דילמא למעלה מעשרה פליגי ובהא פליגי דמר סבר יליפינן זורק ממושיט ומר סבר לא יליפינן זורק ממושיט אבל למטה מי' דברי הכל חייב מאי טעמא קלוטה כמה שהונחה דמיא אמר רב יוסף הא מילתא איבעיא ליה לרב חסדא ופשטה ניהליה רב המנונא מהא מרה"י לרה"י ועובר ברשות הרבים עצמה ר' עקיבא מחייב וחכמים פוטרים מדקאמר ברשות הרבים עצמה פשיטא למטה מעשרה פליגי ובמאי אילימא במעביר[כב] למטה מעשרה הוא דמחייב למעלה מי' לא מחייב[כג] והאמר ר'[כד] אלעזר המוציא משוי למעלה מעשרה חייב שכן משא בני קהת אלא לאו בזורק ולמטה מעשרה הוא דמחייב למעלה מעשרה לא מחייב ש"מ בקלוטה כמה שהונחה פליגי ש"מ ופליגא דר' אלעזר דאמר ר"א מחייב היה ר' עקיבא אפילו למעלה מי' והאי דקתני רה"ר עצמה להודיעך כחן דרבנן ופליגא דרב חלקיה בר טובי דאמר רב חלקיה בר טובי אתוך שלשה דברי הכל חייב למעלה מעשרה דברי הכל פטור מג' ועד י' באנו למחלוקת ר' עקיבא ורבנן תניא נמי הכי בתוך ג' דברי הכל חייב למעלה מי' אינו אלא משום [ב]שבות ואם היו רשויות שלו מותר מג' ועד עשרה ר"ע מחייב [ג]וחכמים פוטרין אמר מר אם היו רשויות שלו מותר לימא תהוי תיובתיה דרב דאיתמר[כה] שני בתים בשני צדי רה"ר רבה בר רב הונא אמר רב [ד]אסור לזרוק מזה לזה ושמואל אמר מותר לזרוק מזה לזה ולאו[כו] מי אוקימנא לההיא[ה]כגון דמידלי חד ומתתי חד דזימנין נפל ואתי לאתויי אמר ליה רב חסדא לרב המנונא ואמרי לה רב המנונא לרב חסדא מנא הא מילתא דאמור רבנן כל פחות מג'[כז] כלבוד דמי אמר ליה לפי שאי אפשר לה לרשות הרבים שתילקט במלקט וברהיטני אי הכי ג' נמי ותו הא דתנן[כח] המשלשל דפנות מלמעלה למטה אם הן גבוהין מן הארץ שלשה טפחים פסולה הא פחות מג' כשרה[כט] התם היינו טעמא משום דהויא לה מחיצה שהגדיים בוקעין בה תינה למטה למעלה מאי איכא למימר אלא כל פחות משלשה כלבוד דמי הלכתא גמירי לה[ל] ת"ר מרה"ר לרה"ר ורה"י באמצע רבי מחייב [לא]וחכמים פוטרין רב ושמואל דאמרי תרוייהו לא חייב רבי אלא ברה"י מקורה דאמרינן ביתא כמאן דמליא דמי אבל שאינו מקורה לא אמר רב[לב] חנא אמר רב יהודה אמר שמואל מחייב היה רבי שתים אחת משום הוצאה ואחת משום הכנסה יתיב רב חנא וקא קשיא ליה למימרא

[ו] א ב ג מיי' פי"ג מהל' שבת הלכה טז סמג לאוין סה:
[ז] ד ה מיי' פט"ו שם הל' ח סמג שם טוש"ע א"ח סי' שנג סעיף ח:
[ח] ו מיי' פי"ג שם הלכה טז:

תורה אור השלם

1 וַיַּעְפִּלוּ לַעֲלוֹת אֶל רֹאשׁ הָהָר וַאֲרוֹן בְּרִית יְיָ וּמֹשֶׁה לֹא מָשׁוּ מִקֶּרֶב הַמַּחֲנֶה:
במדבר יד מד
2 וַיִּחַר אַף יְיָ בָּם וַיֵּלֶךְ:
במדבר יב ט
3 וְהִנֵּעֲנָן סָר מֵעַל הָאֹהֶל וְהִנֵּה מִרְיָם מְצֹרַעַת כַּשָּׁלֶג וַיִּפֶן אַהֲרֹן אֶל מִרְיָם וְהִנֵּה מְצֹרָעַת:
במדבר יב י
4 וַיַּעַן מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר וְהֵן לֹא יַאֲמִינוּ לִי וְלֹא יִשְׁמְעוּ בְּקֹלִי כִּי יֹאמְרוּ לֹא נְרְאָה אֵלֶיךָ יְיָ:
שמות ד א
5 וַיַּאֲמֵן הָעָם וַיִּשְׁמְעוּ כִּי פָקַד יְיָ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכִי רָאָה אֶת עָנְיָם וַיִּקְּדוּ וַיִּשְׁתַּחֲוּ:
שמות ד לא
6 וַיֹּאמֶן בַּיְיָ וַיַּחְשְׁבֶהָ לּוֹ צְדָקָה:
בראשית טו ו
7 וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה וְאַל אַהֲרֹן יַעַן לֹא הֶאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעֵינֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָכֵן לֹא תְבִיאוּ אֶת הַקָּהָל הַזֶּה אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם:
במדבר כ יב
8 וַיֹּאמֶר יְיָ לוֹ עוֹד הָבֵא נָא יָדְךָ בְּחֵיקֶךָ וַיָּבֵא יָדוֹ בְּחֵיקוֹ וַיּוֹצִאָהּ וְהִנֵּה יָדוֹ מְצֹרַעַת כַּשָּׁלֶג:
שמות ד ו
9 וַיֹּאמֶר הָשֵׁב יָדְךָ אֶל חֵיקֶךָ וַיָּשֶׁב יָדוֹ אֶל חֵיקוֹ וַיּוֹצִאָהּ מֵחֵיקוֹ וְהִנֵּה שָׁבָה כְּבָשָׂרוֹ:
שמות ד ז
10 וְיַשְׁלִיכוּ אִישׁ מַטֵּהוּ וַיִּהְיוּ לְתַנִּינִם וַיִּבְלַע מַטֵּה אַהֲרֹן אֶת מַטֹּתָם:
שמות ז יב

לעזי רש"י

פלייג"א. מקצועה.

מוסף תוספות

א. שלו. תוס' הרא"ש.

רבינו חננאל (המשך)

הכל חייב, למעלה מי' דברי הכל פטור מחטאת ואינו אסור אלא משום שבות, מג' ועד י' ר"ע מחייב וחכמים פוטרין ותניא נמי הכי, פליגא אתרוייהו, אדר' אליעזר דסבר אפילו (למטה) [למעלה] מי' פליגי, הלרב המנונא דסבר למטה מי' פליגי בעשרה כולהו, הא אמר מג' ועד י' בלבד הוא דפליגי, ותניא כוותיה. וסוגיין דשמעתין אסור לזורוק מרה"י לרה"י ורה"ר באמצע בתוך ג' לדברי הכל ואם זרק חייב חטאת. ואע"ג דאמר רבא לקמן (דף ק) בתוך ג' לרבנן צריך הנחה ע"ג משהו, ובהמוציא יין (דף פ) אוקמינן בזורק, מכלל שאם לא נח אפילו ע"ג משהו לא מחייבי רבנן. הא [ב]דרב חלקיה בר טובי עדיפא דתניא כוותיה בהדיא. מג' ועד י' פטור אבל אסור כרבנן. **למעלה** מעשרה, אם אין אותן ב' רשויות שלו אסור לזורוק מזו לזו משום שבות, ואם הם ב' דיוטאות שלו זו

כנגד זו ורה"ר ביניהם (משנות) [בשנות] מותר לזורוק מזו לזו. ואם היתה דיוטא אחת למעלה ואחת למטה שהזורק צריך להעקים ולזורוק אסור משום גזירה, גזרינן לזורוק דלמא נפלה ברה"ר עצמה ואתי לעיולה מרה"ר לרה"י. ותרגומא נמי להא דרב דאמר ב' בתים שלו בשני צידי רה"ר אסור לזורוק זו לזו, דמידלי חד ומיתתי חד כדפרשינא. והלכתא כוותיה דרב ובלבד דלמעלה מעשרה נפלו. **ואפילקנא** כל פחות מג' שפחים כלבוד דמי, בין למעלה כגון הרחקת סכך מן הדפנות וכיוצא בה ובין למטה, היולכתא גמירי לה. ת"ר הזורק מרה"ר לרה"ר ורה"י באמצע ר' מחייב וחכמים פוטרין. פי' כגון שזרק מרה"ר ונתכוון לנוח ברה"ר אחר ולא נתכוון כדי שינוח ברה"י וגם לא נח ברה"י, אלא [ה]עברה בלבד העביר ברה"י ונח ברה"ר שנתכוון כדי שינוח בו. ואין ממקום שזרק עד מקום שנח ד' אמות דכיון דאין ביניהם ד' אמות פטרי רבנן. ורבי סבר קלוטה באויר כמי שהונחה בקרקע דמו. רב ושמואל דאמרי תרוייהו לא חייב רבי אלא בזמן שעברה ברה"י מקורה דסבר ביתה כמאן דמליא דמי וכאילו נחה ברה"י, ונמצא מכניס ומוציא מרשות לרשות. ואע"ג דלית תמן ד' אמות חייב. ומפרשא בגיטין בהזורק גט. אבל הזורק דרך רה"י שאינו מקורה לא מחייב ר' ולא אמר קלוטה כמי שהונחה. **אמר רב יהודה אמר שמואל מחייב היה רבי שתים אחת משום הכנסה ואחת משום הוצאה.**

מעשרה פליגי, פשיטא לן דמושיט למעלה מעשרה ברה"ר ונח ברה"ר חייב. וכן מושיט מרה"י לרה"ר (והיינו מעביר ד' אמות ברה"ר) וכמוציא משוי על כתיפו דמי, שהרי למעלה מעשרה הוא, וכן היה משא בני קהת ומלאכה היא. אלא מיהו מושיט מרה"י לרה"ר אע"פ שלא הגיע ברה"ר עד ד' אמות חייב כיון דנח ברה"ר, שהרי הוא מוציא מרשות לרשות. אבל המגביה חפץ ברה"ר והעבירו ברשות הרבים ולא הכניסו ולא הוציאו מרשות לרשות, אם העבירו ד' אמות חייב ואם לאו פטור. אלו כולן פשוטות הן. **ובעיא** דרבה נמי פשוטה היא, מדתניא מרה"י לרה"י ועובר ברה"ר עצמה, ר' עקיבא מחייב וחכמים פוטרין. דדייקינן מדקתני ברשות הרבים עצמה פשיטא דלמטה מי' פליגי, ולא מיתוקמא במעביר כגון מוציא ומושיט, דהני אפילו למעלה מי' חייב. אלא לאו בזורק ולמטה מי' הוא דחייב ר"ע אבל למעלה מעשרה אפילו ר' עקיבא פוטר. והכא בהא קמיפלגי ר' עקיבא סבר אמרינן קלוטה באויר כמי שהונחה דמי, ורבנן סברי לא אמרינן קלוטה באויר כמה שהונחה דמי. ודר' אלעזר פליגא וסבירא ליה דרבנן פטרי אפילו למטה מי', ור' עקיבא מחייב אפילו למעלה מעשרה שפחים, והאי דקתני ברה"ר עצמה להודיעך כוחן דרבנן דהלכתא כוותיהו. **והא** דאמר רב חלקיה בר טובי תוך שלשה דברי

ט) עיין תוס' לעיל ד' פ' ד"ה והא ולהגן ד' ק' ד"ה אמתו מש"כ כזה.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ה. וגשל, © כל הזכויות שמורות